

بسمه تعالی

شیوه‌نامه شبکه‌سازی و توسعه اثرگذاری بارز نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری (طرح شتاب نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری)

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۹-۲-۲، ۳-۱-۲ و ۳-۳-۵ سند راهبردی کشور در امور نخبگان و همچنین به منظور تحقق اهداف کلان نظام علم و فناوری کشور و با توجه به ضرورت تقویت نقش نخبگان علمی در پیشرفت دانش و فناوری، حل مسائل اساسی کشور و ارتقاء اثربخشی فعالیت‌های نهادهای علمی، بنیاد ملی نخبگان با تصویب شیوه‌نامه «شبکه‌سازی و توسعه اثرگذاری بارز نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری (طرح شتاب نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری)»، با هدف شبکه‌سازی میان اساتید برتر و نخبگان، گسترش نظام‌مند همکاری‌های علمی ملی و بین‌المللی و زمینه‌سازی برای اثرگذاری هدفمند آن‌ها در حل مسائل و چالش‌های راهبردی کشور براساس علم و فناوری، از طرح‌های پیشنهادی به دبیرخانه طرح حمایت می‌کند.

ماده ۱: تعاریف

الف. بنیاد ملی: بنیاد ملی نخبگان

ب. معاونت: معاونت سرآمدان و نخبگان بنیاد ملی

ج. دفتر اثربخشی: دفتر توسعه اثربخشی و اثرگذاری سرآمدان و نخبگان بنیاد ملی

د. هسته: هر یک از گروه‌های کاری حل مسئله «تقاضامحور» و «اولویت‌محور»

ه. مسئله: موضوع یا نیازی که هسته برای حل آن تشکیل می‌شود.

و. صاحب مسئله: هر یک از نهادهای دولتی یا غیردولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان که مسئله را مطرح می‌کند.

ز. حامی: هر یک از نهادها یا اشخاص حقیقی یا حقوقی که از انجام طرح، حمایت مادی یا معنوی به عمل می‌آورد.

ح. پیشنهاد: متنی که مسیر رسیدن به حل مسئله و الزامات آن را به‌دقت تشریح می‌کند.

ط. طرح: «پیشنهادی» که پس از تأیید کارگروه تخصصی وارد مراحل اجرا می‌شود و نتیجه آن می‌تواند منجر به حل مسئله یا تصمیم‌سازی یا تصمیم‌گیری در حل مسئله شود.

ی. راهبر: عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور که مسئولیت اجرای طرح را بر عهده دارد.

ک. ناظر: شخصیتی حقیقی یا حقوقی که از تخصص لازم در زمینه طرح برخوردار بوده و توسط کارگروه تخصصی انتخاب می‌شود.

ماده ۲: اهداف

- ۱-۲. فراهم نمودن بستر مناسب برای نقش‌آفرینی برجسته اعضای هیئت علمی و نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری؛
- ۲-۲. زمینه‌سازی برای توسعه اثرگذاری اعضای هیئت علمی و دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی در حل مسائل واقعی جامعه، صنعت و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- ۳-۲. تشویق نهادهای دولتی، غیردولتی و بین‌المللی جهت بهره‌گیری هدفمند از توان نخبگان و گروه‌های علمی برجسته در مسیر حل مسائل راهبردی جامعه و صنعت؛
- ۴-۲. توسعه شبکه همکاری‌های علمی ملی و بین‌المللی میان اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های داخل و خارج کشور با هدف هم‌افزایی علمی، انتقال تجربه و تمرکز بر شناسایی و حل مسائل اولویت‌دار کشور.

ماده ۳: شورای راهبری

۱-۳. اعضای شورا

- الف) معاون سرآمدان و نخبگان بنیاد ملی (رئیس شورا)؛
 - ب) مدیرکل دفتر اثربخشی (دبیر شورا)؛
 - ج) مدیرکل دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا نماینده ایشان؛
 - د) مدیرکل دفتر ارتباط با صنعت و جامعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا نماینده ایشان؛
 - ه) حداقل ۳ صاحب‌نظر در حوزه‌های مختلف تخصصی، آشنا با اولویت‌های ملی و مسائل شرکت‌های دانش‌بنیان به پیشنهاد دبیر شورا.
- تبصره: احکام اعضای شورای راهبری توسط قائم‌مقام بنیاد ملی به مدت دو سال صادر می‌شود.

۲-۳. وظایف شورا

- الف) تدوین و تصویب سیاست‌ها و برنامه‌های راهبری طرح؛
- ب) تعیین ضوابط تشکیل کانون و شرایط راهبر؛
- ج) نظارت بر فعالیت‌های دبیرخانه و کارگروه تخصصی و بررسی گزارش‌های دوره‌ای از فعالیت‌های آن؛
- د) نظارت بر اثربخشی طرح و پیشنهاد اصلاح در صورت نیاز.

ماده ۴: کارگروه تخصصی

۴-۱. اعضای کارگروه تخصصی

- الف) مدیرکل دفتر اثربخشی (رئیس کارگروه)؛
 - ب) معاون دفتر اثربخشی (دبیر کارگروه)؛
 - ج) نماینده صاحب مسئله؛
 - د) حداقل دو نفر صاحب نظر در حوزه مربوطه به پیشنهاد رئیس کارگروه.
- تبصره: احکام اعضای کارگروه تخصصی توسط معاون سرآمدان و نخبگان بنیاد ملی به مدت دو سال صادر می شود.

۴-۲. وظایف کارگروه تخصصی

- الف) نظارت بر حسن جریان امور و اجرای دقیق سیاست ها و برنامه های مصوب شورای راهبری؛
- ب) پالایش و اولویت بندی مسائل و چالش های احصاء شده و طرح مسائل منتخب در شورای راهبری؛
- ج) تعیین مسائل «تقاضامحور» و «اولویت محور» از میان فهرست مسائل پیشنهادی دبیرخانه؛
- ه) بررسی شرایط و رزومه راهبر، مسئله و اعضای هسته تشکیل شده برای حل آن، جهت پیشنهاد سطح حمایت بر اساس ماده ۷؛
- و) تعیین داور، تصویب پیشنهاد، تأیید هسته و تعیین ناظر برای طرح؛
- ز) بررسی گزارش های ارسالی توسط راهبران و ناظران و تأیید آن؛
- ح) تصمیم گیری در خصوص اعتراضات و موارد خاص مرتبط با اجرای این طرح؛
- ط) نظارت بر فعالیت های دبیرخانه و بررسی گزارش های دوره ای از فعالیت های آن.

ماده ۵: دبیرخانه اجرایی

به منظور انسجام بخشی، پیگیری و هماهنگی امور مربوط به اجرای شیوه نامه «شبکه سازی و توسعه اثرگذاری بارز نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری (طرح شتاب نخبگان در پیشرفت دانش و فناوری)»، دبیرخانه ای ذیل دفتر اثربخشی معاونت سرآمدان بنیاد ملی با مسئولیت معاون مدیرکل دفتر تشکیل می شود. هدف از تشکیل دبیرخانه تسريع و تسهيل اجرایی سازی سیاست ها و برنامه های ذکر شده در شیوه نامه می باشد.

۵-۱. وظایف دبیرخانه اجرایی

- ۵-۱-۱. احصای فهرست مسائل و چالش های کلان ملی و استانی در تعامل با دستگاه های اجرایی، حاکمیتی، استانی و شرکت های دانش بنیان و اشخاص حقیقی؛
- ۵-۱-۲. اطلاع رسانی مسائل و چالش های احصاء شده به اعضای هیئت علمی از طریق فراخوان های بنیاد ملی؛

- ۵-۱-۳. تعامل با دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی و بخش خصوصی به منظور جلب مشارکت مادی و معنوی؛
- ۵-۱-۴. دریافت پیشنهادها از بنیادهای نخبگان استانی؛
- ۵-۱-۵. انطباق اولیه «پیشنهاد» و «هسته» با شرایط و ضوابط مصوب شورای راهبری و ارسال به کارگروه تخصصی جهت بررسی؛
- ۵-۱-۶. ارائه گزارش سالیانه از اجرای شیوه‌نامه به کارگروه تخصصی مشتمل بر تحلیل آماری.

ماده ۶: انواع هسته

- ۶-۱. هسته‌های تقاضامحور: صاحب مسئله و تأمین‌کننده مالی آن نهادها، شرکت‌ها و دستگاه‌ها هستند و تأمین حداقل ۵۰ درصد از هزینه‌های هسته را بر عهده می‌گیرند.
- ۶-۲. هسته‌های اولویت‌محور: این هسته‌ها ناظر به مسائل استانی و ملی مورد تأیید شورای راهبری شکل می‌گیرند و ۱۰۰ درصد هزینه توسط بنیاد ملی تأمین می‌شود.

ماده ۷: شرایط راهبر، مسئله و هسته

۷-۱. شرایط راهبر

راهبر عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها یا مراکز تحقیقاتی با مرتبه علمی استاد یا دانشیار است که باید دارای تخصص علمی و اجرایی کافی در زمینه حل مسئله بوده و نیز تعهد، توانایی راهبری و شبکه‌سازی بین اعضای هسته و ارتباط با نهادهای صاحب مسئله برای حضور و همکاری آن‌ها در فرآیند اجرای طرح در زمان تعیین شده را داشته باشد.

۷-۲. شرایط مسئله

- انواع مسئله در قالب پیشنهاد در سه نوع ذیل دسته‌بندی شده است:
- الف. پژوهشی: در برگیرنده شرح خدماتی متشکل از مطالعات سیاست‌گذاری؛ شناسایی مسئله و ارائه راه حل؛ فرموله کردن و امکان‌سنجی ایده و راه حل آن است (سطوح آمادگی فناوری (TRL) ۱ - ۳).
- ب. پیاده‌سازی و اجرا در مقیاس آزمایشگاهی: در برگیرنده شرح خدماتی متشکل از اعتبار بخشی آزمایشگاهی؛ اجرای محدود در محیط شبیه‌سازی شده و اجراء وسیع در محیط منتخب است (سطوح آمادگی فناوری ۴ - ۶).
- ج. گسترش و توسعه در مقیاس واقعی/صنعتی: در برگیرنده شرح خدماتی متشکل از پیاده‌سازی در محیط واقعی؛ دریافت بازخورد و بهبود و اجرای مدل بهبودیافته است (سطوح آمادگی فناوری ۷ - ۹).

^۱ Technology Readiness Level

تبصره: تشخیص نوع و سطح مسئله و تعیین سقف مبلغ تخصیصی به هر مسئله متناظر با سطح و ترکیب نخبگانی هسته و نیز نوع مسئله، بر عهده کارگروه تخصصی و منوط به تأیید شورای راهبری است.

۳-۷. شرایط هسته

۳-۷-۱. حل مسئله، مستلزم انجام کار گروهی بوده و نیازمند شبکه‌سازی و فعالیت‌های بین‌رشته‌ای و مبتنی بر مسائل و موضوعات کلان یا خرد کشور و همچنین نیاز فناورانه شرکت‌های دانش‌بنیان است.

۳-۷-۲. سطح هسته بر اساس میانگین امتیاز اعضای تشکیل دهنده هسته از جمله راهبر تعیین می‌شود (جدول ۱) و هسته‌ها در سه سطح مطابق با جدول ۲ شکل می‌گیرند.

جدول ۱. امتیازدهی اعضاء هسته

ردیف	عضو هسته	امتیاز
۱	استاد نمونه یا ممتاز	۱۰
۲	پژوهشگر نمونه کشوری	۹
۳	استاد تمام	۷
۴	دانشیار	۶
۵	استادیار	۵
۶	دانش‌آموخته دکتری	۳

جدول ۲. سطح هسته

سطح هسته	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
امتیاز هسته	$5.8 \leq$	$4.7 \leq$ میانگین امتیاز	< 4.7

۳-۷-۳. هسته می‌بایست حداقل سه و حداکثر شش عضو داشته باشد و بیش از نصف اعضای هسته را اعضای هیئت علمی تشکیل داده باشند و به هر عضو فقط یکی از امتیازات جدول ۱ تعلق می‌گیرد.

۳-۷-۴. اعضای هسته توسط راهبر پیشنهاد می‌شوند و لازم است دارای تخصص‌های علمی و یا اجرایی مختلف متناسب با مسئله باشند.

۳-۷-۵. هر فرد می‌تواند تنها در یک هسته عضو باشد.

تبصره ۱: اگر در طول فعالیت هسته، یکی از اعضای هسته از حضور و فعالیت در هسته انصراف دهد، راهبر می‌بایست ظرف حداکثر یک ماه فردی با شرایط مشابه را طی نامه‌ای به دبیرخانه طرح اعلام و جایگزین نماید.

تبصره ۲: اگر عضو هسته از برگزیدگان تسهیلات بنیاد ملی باشد، امتیاز عضویت در ضریب ۱.۲ ضرب می‌شود.

تبصره ۳: در صورت وجود تنوع رشته‌ای و سازمانی در اعضای هسته، با نظر کارگروه تخصصی امکان در نظر گرفتن ضریب تا ۱.۲ برای امتیاز هسته وجود خواهد داشت.

ماده ۸: فرایند اجراء

۸-۱. مسائل کلان ملی و استانی توسط دبیرخانه از نهادهای مربوطه همچون مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، سازمان برنامه و بودجه، ستادهای مختلف معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، نهادهای تخصصی هر وزارت و بنیادهای نخبگان استانی احصاء خواهد شد.

۸-۲. فهرست نهایی مسائل پیشنهادی در دو دسته «هسته‌های تقاضامحور» و «هسته‌های اولویت‌محور» پس از بررسی کارگروه تخصصی توسط رئیس شورای راهبری تأیید می‌شود.

۸-۳. دبیرخانه، فهرست نهایی مسائل را طی فراخوان به جامعه نخبگانی اطلاع‌رسانی می‌کند.

۸-۴. کاندید راهبری مطابق با ضوابط اعلامی دبیرخانه، «پیشنهاد» و «هسته» خود را به بنیاد نخبگان استان اعلام می‌کند.

۸-۵. بنیاد نخبگان استان پیشنهادها را با شرایط بر طبق شیوه نامه را به معاونت اعلام می‌کند.

۸-۶. کارگروه تخصصی پیشنهاد را برای داوران تخصصی ارسال و در صورت تأیید، ناظر و سطح هسته و میزان حمایت را جهت ادامه فرآیند به دبیرخانه اعلام می‌کند.

۸-۷. دبیرخانه کلیه امور مربوط به تنظیم و ثبت قرارداد را انجام می‌دهد.

ماده ۹: نظارت و ارزیابی

۹-۱. راهبر بر اساس برنامه زمان‌بندی تعیین شده در قرارداد، گزارش‌های دوره‌ای هسته را به دبیرخانه ارسال می‌کند تا دبیرخانه ضمن بررسی، به ناظر و حسب مورد به صاحب مسئله ارجاع نماید.

۹-۲. ناظر نتیجه بررسی خود را به دبیرخانه ارسال می‌کند.

۹-۳. در صورت تأیید گزارش دوره‌ای راهبر توسط دبیرخانه، حق الزحمه طرح، به میزان پیشرفت طرح به راهبر براساس قرارداد پرداخت می‌شود.

۹-۴. حداقل تعهدات هر طرح و میزان اعتبار تخصیص یافته، توسط کارگروه تخصصی طرح مشخص می‌شود.

ماده ۱۰: حمایت از هسته

۱-۱۰. پشتیبانی در انتشار نتایج

بنیاد ملی سالانه نتایج یا گزارش‌های نهایی طرح‌های پایان یافته که به تأیید کارگروه تخصصی رسیده باشد را برای بهره‌برداری نهادهای مسئول و بالادستی ارائه (در صورت عدم وجود محرمانگی) خواهد کرد.

۲-۱۰. اعطای امتیاز انجام فعالیت نخبگانی به اعضای هسته‌ها

پس از اتمام قرارداد، در صورت انجام طرح بر اساس زمان‌بندی و تعهدات اعلام‌شده در پیشنهاد و رضایت ناظر و صاحب مسئله از کیفیت گزارش، گواهی حسن انجام کار برای راهبر و اعضا صادر می‌شود. تبصره: در هسته‌های اولویت محور، دریافت گواهی حسن انجام کار منوط به پیگیری‌های راهبر در اثربخشی و بهره‌برداری ذینفع از نتایج است.

۳-۱۰. پشتیبانی مالی

۱-۳-۱۰. میزان حمایت بنیاد ملی از هسته‌ها بر اساس نوع مسئله و سطح ترکیب نخبگانی هسته و به شرح جدول ذیل صورت می‌گیرد:

جدول ۳. اعتبار تخصیصی به هسته بر اساس سطح هسته و نوع مسئله

سطح هسته	نوع مسئله		
	پایه‌سازی و کاریست	گسترش و توسعه	پژوهشی
۱	۲۰۰	۳۰۰	۵۰
۲	۱۵۰	۲۵۰	۴۰
۳	۱۰۰	۲۰۰	۳۰

* هر واحد اعتبار معادل ۱۰۰ میلیون ریال است.

۲-۳-۱۰. حمایت مالی بیشتر از هسته، بر اساس نوع مسئله و با پیشنهاد کارگروه تخصصی و تأیید شورای راهبری امکانپذیر است.

۳-۳-۱۰. حداکثر تعداد هسته‌های مورد حمایت در هر سطح و سقف اعتبار هسته‌ها (معادل ریالی هر واحد اعتبار) به صورت سالانه توسط قائم مقام بنیاد ملی ابلاغ می‌شود.

۴-۳-۱۰. در هسته‌های «تقاضا محور»، اعطای تسهیلات منوط به اعلام درصد مشارکت حمایت کننده (شرکت/دستگاه) و ارائه مستندات رسمی آن به بنیاد ملی است.

۵-۳-۱۰. اعتبار هسته در هر مرحله مطابق با ضوابط قرارداد و پس از تأیید ناظر و کارگروه تخصصی به حساب راهبر و سپس بر اساس سهم مشخص شده برای هر یک از اعضای هسته توسط راهبر به حساب آن‌ها واریز خواهد شد.

۶-۳-۱۰. سهم راهبر نمی‌تواند بیش از یک سوم از کل هزینه نیروی انسانی باشد.

۴-۱۰. تسهیلات استفاده از شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری

بنیاد ملی هسته‌های مصوب را جهت استفاده از تخفیف تسهیلات آزمایشگاهی به شبکه آزمایشگاهی کشور معرفی می‌کند.

۵-۱۰. تسهیلات ساخت/خرید و ودیعه مسکن

بنیاد ملی، راهبر هسته‌های موفق (مطابق با ضوابط بند ۱۰-۲) را جهت استفاده از تسهیلات ساخت/خرید و ودیعه مسکن به بانک‌های عامل معرفی می‌کند.

تبصره ۱: راهبر امکان بهره‌مندی از یکی از دو تسهیلات وام خرید/ساخت مسکن یا ودیعه اجاره مسکن را خواهد داشت.

تبصره ۲: راهبر برای بهره‌مندی از تسهیلات مذکور در بندهای «۴» و «۵» این ماده، باید درخواست خود را از طریق سامانه اطلاعاتی بنیاد ملی ارسال کند تا در صورت تأیید معاونت سرآمدان، تسهیلات به وی پرداخت شود.

۶-۱۰. استفاده از مزایای اعتبار مالیاتی ماده (۱۳) قانون جهش تولید دانش بنیان

در راستای اجرای ماده (۱۳) قانون جهش تولید دانش بنیان و به منظور حمایت از فعالیتهای تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی، امکان بهره‌مندی از اعتبار مالیاتی ناشی از هزینه‌های تحقیق و توسعه ثبت شده در چارچوب طرح‌های پژوهشی مصوب بنیاد ملی نخبگان فراهم شده است. بر این اساس، شرکت‌ها و نهادهای مشمول می‌توانند بخشی از هزینه‌های تحقیق و توسعه خود را که در مسیر حل مسائل اولویت‌دار کشور و توسعه فناوری‌های راهبردی صرف شده است، در قالب اعتبار مالیاتی از مالیات عملکرد خود کسر نمایند.

ماده ۱۱: تفسیر مفاد و نظارت

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه، بر عهده معاونت و تشخیص و تصمیم‌گیری در مواردی که به تشخیص معاونت، موارد خاص شناخته می‌شوند بر عهده قائم‌مقام بنیاد ملی است. نظارت بر حسن اجرای شیوه‌نامه به عهده مدیر کل دفتر اثربخشی می‌باشد.

ماده ۱۲: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، دوازده ماده و نه تبصره، در تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۱۱، به تصویب قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان رسید و جایگزین شیوه‌نامه «توسعه هسته‌های مسئله محور اعضای هیئت علمی (طرح شهید دکتر بهشتی)» (موضوع ابلاغیه شماره ۵/۶۸۸۴۹/د مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۹) می‌شود و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است.

سعید خدایگان

قائم‌مقام